

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRV A

HRVATSKI JEZIK

viša razina

KNJIŽEVNOST I JEZIK

HRV A IK-1 D-S046

HRVA.46.HR.R.K1.40

35360

12

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

I. Književnost

Zadatci uz polazni tekst

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Zadatci od 1. do 30. odnose se na polazne tekstove.

Tajanstva

II.

I tako, neke noći, usred drum
preteku jezik neke riječi kobne,
strah me je od njih, i strah me je zlobne
pomisli da sam, možda, sišo s uma.

Čemu sva borba, čemu bolna gluma?
Znam da su moje sanje sitne, drobne,
da neće smijenit sudbine zlokobne,
i da ću ići, ići do svog huma.

– Ljubljena ženo, tko si ti da jesi,
luđačku ljubav suvišno je kriti,
al ja sam sitan za sjaj što te resi,

pa makar jesam ono što ću biti. –
Ljubljena ženo, silna ljubav mrvi,
i ja sam zadnji, makar bio prvi.

Tin Ujević

HRV A IK-1 D-S046

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

1. Što je o ljubavi izrečeno u poanti pjesme? A. Ljubav navodi ljude da govore ono što ne bi trebalo. B. Ljubav je razlog koji potiče na lutanje. C. Ljubav je moguća samo u snovima. D. Ljubav je sila koja uništava.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
2. Koje se pomisli boji lirski subjekt? A. da neće uspjeti sakriti svoju ljubav B. da njegova draga hini ljubav C. da je postao zao D. da je poludio	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
3. U kojemu je stihu izrečena slutnja smrti linskoga subjekta? A. <i>i da ću ići, ići do svog huma.</i> B. <i>luđačku ljubav suvišno je kriti,</i> C. <i>Ljubljena ženo, silna ljubav mrvī,</i> D. <i>i ja sam zadnji, makar bio prvi.</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Mladić

Ja poznam bol mladića
koji pobjednički pjev iz svoga izmučenog srca
u jutro pjeva
sa željom da sva srca s njegovim zatrepte
i da se osluškujući glave prignu
u ćutanje i slatki zaborav

Al pjev mladića nečuven od ljudi
padne natrag
u njegovu ćutljivu samoću

Ja poznam očaj blijed i bolesno zelenkast
s pogledom u prazna lica ljudi u sivomu zraku
i sa strahom ispred crnog bezdana u duši

Ja poznam ponos mrk i tvrd
sa smjelim uspravljenim korakom što gazi
i s uhom koje iznutra
glas svoga boga sluša

Antun Branko Šimić

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

4. Zašto je mladić očajan? A. jer ne uspijeva pjesmom izraziti osjećaje B. jer njegova pjesma ne dopire do ljudi C. jer je izgubio vjeru u boga D. jer je bolestan	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
5. Koji je od sljedećih motiva dočaran koloristički? A. očaj B. pogled C. lice D. strah	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
6. U kojemu je od sljedećih primjera iskazano da je pjevanje mladićev unutarnji imperativ? A. <i>sa željom da sva srca s njegovim zatrepte</i> B. <i>i da se osluškujući glave prignu</i> C. <i>i sa strahom ispred crnog bezdana u duši</i> D. <i>glas svoga boga sluša</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Ivan Gundulić, *Osman*

Tim Dilaver, pokli¹ začu
prešne² odluke mlada cara,
svakčas misô ćuti jaču
i pogube nove stvara;
sveđ nahodi u pameti
veće sumnje, vrlje³ strahe
da ne može tim neg rijeti
carske sprave⁴ sasma plahe⁵.

Zato prije neg se krene
mlad car izvan Carigrada,
podize se da spomene
što ga straši i pripada.

S učiteljem i stražnikom
ženskijem⁶ k caru hrlo poje⁷,
znav pod kletvom da velikom
car se i njima otkrio je.

Došad svaki glavu skloni,
sprijed na prsi desnu stavi,
skut na usta carski doni
i ponižen svim se objavi.

Usred mjesta, ispisana
zlatnijem cvijetjem više modra⁸,
pristolja su carska izbrana
u prilici zlatna odra⁹.

Vrhu sagâ tkanijeh zlatom
stoji tugdjela¹⁰ zgar¹¹ crvena,
zlatnom žicom i bogatom
sva napravom izvezena.

U zelenoj tuj haljini,
zlato i biser ku nakiti,
s podvitijem sprid kolini¹²
sjedi Osman car čestiti.

Veo na rusoj glavi¹³ oko
snježan svit mu je u sto dijela,
a u kamenu dragu oholo
sunce sja mu vrhu čela.

¹ pokli – nakon što

² prešne – nagle, brzoplete

³ vrlje – veće

⁴ sprave – namjere

⁵ sasma plahe – sasvim nagle, nepromišljene

⁶ stražnikom ženskijem – (s) čuvarom carskoga harema

⁷ hrlo poje – brzo pođe

⁸ zlatnijem cvijetjem više modra – (vezenim) zlatnim cvijećem na modroj tkanini

⁹ u prilici zlatna odra – u obliku zlatnoga ležaja

¹⁰ tugdjela – jastuk

¹¹ zgar – odozgo

¹² s podvitijem sprid kolini – s naprijed podvijenim koljenima

¹³ rusa glava – kovrčava kosa

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

7. Zašto Dilaver želi razgovarati s carem? A. da potakne cara da završi sve poslove prije odlaska iz Carigrada B. da ukaže caru na to da je premlad za putovanje C. da upozori cara na njegovu nepromišljenost D. da mu car izda nove zapovijedi	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
8. Kako su Dilaver i njegova pratnja pokazali poniznost pred carem? A. Ukrasili su mu prijestolje cvijećem. B. Predali su mu zlatnu krunu. C. Poljubili su mu rub haljine. D. Kleknuli su na sag.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
9. Što je od sljedećega iskazano o čuvaru i učitelju? A. Znali su da car očekuje njihove savjete. B. Zakleli su se caru da će čuvati tajne. C. Suprotstavljaju se Dilaveru. D. Doputovali su iz Carigrada.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Josip Kozarac, *Mira Kodolićeva*

Odvjetnika nije bilo kod kuće, a on pođe da se pokloni njegovoj gospođi. Nađe je kod glasovira gdje je ljenivo prebiralala tipke. Ona nije znala svirati nego se tek prije dvije godine počela učiti, ne toliko da zbilja nauči, nego da nečim vrijeme zatomi. Bila je još posve mlada, u dvadeset i drugoj godini, pepeljaste guste kose, blijedomramornog lica, velikih smeđoplavkastih očiju, ustašca punanih, rujnih, no bez snažnijeg izraza. Bila je sitna i oniska; cio izraz lica bio je još tako djetinjski nježan i nevin, mramorna bjelina još tako prozirna da se je svakomu novomu znancu nehotice nadavalo da je zove gospođicom, umjesto gospođom.

Ona je po imenu već otprije poznavala Vukovića, no sada kada je čula njegovo ime, kada je vidjela pred sobom mladoga čovjeka elegantne pojave, plavih, pomno zafrkanih brkova ispod kojih se tek ponešto vidjeli krupni sjajni zubi, kada je vidjela onaj vanredno fini profil lica sa visokim čelom koje je do polovice pokrivala vješto pričešljana kosa, kada je vidjela onaj aristokratski gipki poklon – osta ona u prvi čas zatečena te jedva uzmognu da mu pruži ruku i prošapće svoje ime: Mira Kodolić.

Njegova ljubežljivost, njegova duhovitost brzo je osokoliše te joj začas bilo kao da je nastavila s njime davno započeti razgovor. Samo ono njegovo uporno promatranje kojim je svaku novu osobu motrio kao da kani odvagnuti sva njena duševna i tjelesna svojstva, ta izvjedljivost¹ njegovih inače blagih, sivozelenkastih očiju bunila ju je od časa do časa, te ju neprestance polijevala rumen po licu a fini listići nosnica joj sve to češće podrhtavali.

Ona je već nekoliko puta htjela izraziti mu svoje sažaljenje radi smrti tetkine, no njegov razgovor nije se ni izdaleka dirnuo toga predmeta, nego se jedino kretao oko njene osobe, analizirajući vješt看 pitanjima cijelu njezinu duševnost.

¹ izvjedljivost – radoznalost

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

10. Koja je od sljedećih tvrdnja o Vukoviću točna? A. Nastavio je razgovor koji je davno započeo s Mirom. B. Nastojao je s Mirom izbjeći razgovor o njoj. C. Procjenjivao je Mirinu osobnost. D. Ožalostio je Miru svojim riječima.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
11. Što je Vuković učinio pri upoznavanju s Mirom Kodolićevom? A. Predao joj je vrijedan dar. B. Široko se nasmiješio. C. Uvrnuo je brkove. D. Naklonio joj se.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
12. Kako je Mira reagirala na Vukovićeve riječi? A. Pobunila se zbog njegovih neprimjerenih šala. B. Bila je postićena njegovim riječima. C. Ohrabrila se da nastavi razgovor. D. Šutke ga je promatrala.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Mihajl Jurjevič Ljermontov, *Junak našeg doba*

Za neka četiri dana dođe Azamat u tvrđu. Kao obično, pođe Grigoriju Aleksandroviču, koji ga je vazda hranio slatkišima. I ja sam bio ondje. Poveo se razgovor o konjima i Pečorin stade hvaliti Kazbičeva konja – kako je vatren, krasan, prava srna – ukratko, po njegovim riječima, nema takva nigdje na svijetu.

Tatarčetu zablistaše oči, a Pečorin kao da toga i ne vidi. Ja svratim razgovor na nešto drugo, a on ga odmah opet okrene na Kazbičeva konja. To se ponavljalo svaki put, kad god bi Azamat došao. Poslije tri tjedna opazim da Azamat blijedi i vene, kao što biva u romanima od ljubavi. Kakvo čudo?...

Ja sam tek poslije razabrao sve te vragolije. Grigorij Aleksandrovič tako ga je razdražio, da bi i u vodu skočio. Jedanput mu je rekao: „Vidim, Azamate, da ti se veoma svidio taj konj, a ne možeš ga vidjeti, kao ni svoj zatiljak! Daj reci, što bi ti dao onome tko bi ti ga darovao?”

– Sve što hoće – odgovori Azamat.

– Onda ću ti ga ja pribaviti, ali uz jedan uvjet... Zakuni se da ćeš to učiniti...

– Kunem se... Zakuni se i ti!

– Dobro! Kunem se da će konj biti tvoj, ali mi moraš za njega dati svoju sestru Belu. Karađoz je cijena za nju. Mislim da ti se ta trgovina sviđa?

Azamat je šutio.

(...)

– Pristaješ?...

– Pristajem – prošapta Azamat, blijed kao smrt. – Kada?

– Čim Kazbič prvi put dođe ovamo. Obećao je da će dognati desetak ovaca. Ostalo je – moja stvar. Pazi, Azamate!

– Tako su oni uglavili taj posao... da pravo kažem, nelijep posao! Poslije sam to rekao Pečorinu, ali on mi odgovori da divlja Čerkeskinja treba biti sretna dobije li tako lijepa muža kakav je on, (...).

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

13. Zbog čega pati Azamat? A. zbog toga što ga Pečorin ne primjećuje B. zbog toga što je smrtno bolestan C. zbog želje da ima tuđega konja D. zbog ljubavi prema ženi	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
14. Na što se odnosi podcrtana imenica u sljedećemu primjeru? – Tako su oni uglavili taj <u>posao</u>... A. na potpisivanje darovnoga ugovora B. na razmjenu Bele za Karađoza C. na otvaranje trgovine D. na kupovinu ovaca	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
15. Na koga se odnosi podcrtana riječ u sljedećoj rečenici? <u>Ja</u> sam tek poslije razabrao sve te vragolije. A. na Azamata B. na Kazbiča C. na Pečorina D. na pripovjedača	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Lav Nikolajevič Tolstoj, *Ana Karenjina*

Kad je doznala da je došla Ana, Kiti nije htjela izlaziti. Ali Doli je nagovori. Skupivši sve snage, Kiti iziđe te joj, crveneći se, priđe i pruži ruku.

– Vrlo mi je drago – rekla je drhtavim glasom.

Kiti je bila smetena zbog borbe koja se vodila u njoj, zbog borbe između neprijateljstva prema ovoj nevaljaljoj ženi i želje da bude dobrotvora prema njoj; ali čim je samo ugledala lijepo, simpatično Anino lice, svega neprijateljstva umah nestade.

– Ne bih se začudila kad biste vi i izbjegavali da se sa mnom sretnete. Na sve sam se naviknula. Bili ste bolesni? Da, promijenili ste se – reče Ana.

Kiti je osjećala da je Ana neprijateljski motri. Ona je to neprijateljstvo objašnjavala time što se Ana, njena nekadašnja zaštitnica, našla sada u nezgodnom položaju i njoj bi žao nje.

Porazgovarale su o bolesti, o djetetu, o Stivi. Ali Anu očito ništa nije zanimalo.

– Svratila sam da se oprostim s tobom – reče ona ustajući.

– A kada putujete?

Ali Ana se, ne odgovarajući, opet obrati Kiti.

– Da, jako mi je drago da sam vas vidjela – rekla je smiješeći se. – Toliko sam toga čula o vama sa svih strana, čak i od vašeg muža. On je bio kod mene i jako mi se svidio – očito u lošoj namjeri dodade ona. – Gdje je on?

– Otišao je u selo – crveneći reče Kiti.

– Pozdravite ga od mene, svakako ga pozdravite.

– Dakako da hoću! – naivno ponovi Kiti sućutno joj gledajući u oči.

– Onda zbogom, Doli! – Pa kad je poljubila Doli i stisnula ruku Kiti, Ana žurno iziđe.

– Uvijek je ista i isto onako privlačna. Jako je lijepa! – reče Kiti kad ostade sama sa sestrom. – Ali ima nešto tužno u njoj. Užasno tužno.

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

16. Koja je od sljedećih tvrdnja o Ani točna? A. Stidjela se svojih neprijateljskih osjećaja. B. Zanimalo ju je što se događa sa Stivom. C. Došla je oprostiti se s Doli. D. Dugo je bila bolesna.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
17. Koja je od sljedećih tvrdnja o Kiti i Ani točna? A. Ana je imala ljubavni odnos s Kitinim suprugom. B. Anu je rastužilo Kitino ponašanje. C. Kiti je nekad bila Anina štićenica. D. Kiti odgaja Anino dijete.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
18. Komu je Ana izručila pozdrav? A. Dolinoj djeci B. Kitinu suprugu C. Dolinoj sestri D. Stivi	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Miroslav Krleža, *Na rubu pameti*

Kod gospodina generalnog direktora Domaćinskog, u vinogradu, na verandi njegova ljetnikovca, na večeri, uz gospođu Domaćinsku (brbljavu Bečanku koja je počela svoj društveni uspon kao mala bečka kavanska kolačarica), uz moju suprugu gospođu Agnezu, do koje je sjedio učitelj pjevanja moje najstarije djevojčice, bariton Iks (za koga sam poslije doznao da je već sedam godina ljubavnik moje žene, i koji se sada upravo sprema da joj postane zakoniti suprug), ondje se kod bijeloga stolnjaka našlo još nekoliko predstavnika naše elite: homo cylindriacus¹, vir doctus², magnificus³, sa sinom doktorom filozofije i privatnim docentom, cilindrijakusom kao i njegov papà⁴, još dva-tri cilindrijaka, gospodina doktora prava sa svojim mnogopoštovanim suprugama, gospodin senator i član središnjeg odbora jedne rodoljubive stranke i kućevlasnik iz ulice Hyperiona Balentekovića (protivnik teretnih automobila), i tako je, u prijatnoj, glicerinski blagoj, mlačnoj rujanskoj atmosferi neobično zelene mjesečine, glavnu riječ vodio, dakako, kućedomaćin gospodin generalni direktor Domaćinski. Gospodin generalni direktor Domaćinski, predsjednik industrijskog gremija⁵ u kome sam bio generalni tajnik i pravni referent, generalni direktor kartela kome sam bio pravni zastupnik, tvorničar plehnatih škafova i noćnih lonaca što ih eksportira u posljednje vrijeme u ogromnim količinama u Perziju, čovjek samouk, bivši konobar, krijumčar, ratni liferant, bankir, kućevlasnik, brodovlasnik, odbornik Golf-kluba, naivčina koja izgovara sebi samome neobično impozantne i tajanstvene riječi „okassion”⁶, „žofer”⁷, „mala ententa”⁸, „tresor”⁹ tako samosvijesno uvjereno kao da je sve to jasno kao dva puta dva četiri – „e, pa jasno (de fakte štante pedes)”¹⁰ – taj i takav gospodin generalni držao je jedan od svojih poznatih monologa kakvi se službouljudno slušaju po svim industrijalnim, trgovačkim, tehničkim i zubotehničkim komorama i po svim profesionalnim, gremijskim, ravnateljskim komoraškim večerama gdje do gospodina generalnog sjede financijski slabija i takoreći podređena lica: (...).

¹ homo cylindriacus – pripadnik staleža koji u svečanim prigodama nosi cilindar, pozer

² vir doctus – učen čovjek

³ magnificus – veličanstven, plemenit

⁴ papà – otac

⁵ gremi – skup rukovodećih osoba

⁶ okassion – prilika

⁷ žofer – nudim

⁸ ententa – sporazum

⁹ tresor – blago

¹⁰ de fakte štante pedes – zapravo odmah

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

19. Koje je od sljedećih zanimanja obavljao pripovjedač? A. zubarski tehničar B. doktor filozofije C. tvorničar D. pravnik	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
20. Kakav je pripovjedačev stav prema Domaćinskome? A. Suosjeća s njim. B. Divi mu se. C. Prezire ga. D. Boji ga se.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
21. Što je od sljedećega izrečeno o pripovjedačevoj supruzi? A. Nekad je bila kavanska kolačarica. B. Pripovjedač je jako poštuje. C. Ima ljubavnika. D. Brbljava je.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Jean Racine, *Fedra*

Hipolit

Odluka je pala, dragi Teramene,
Otići ja kanim iz ljupke Trezene.
Zbog pogubne dvojbe što mi dušu kida
Plandovati dalje ne mogu od stida.
Preko šest mjeseci oca nije bilo,
Nemam pojma što se s milim bićem zbilo,
Ne znam čak ni gdje je – u kojemu mjestu.

Teramen

Za potragu koju odabraste cestu,
Gospodaru? – Znajući pravednu vam muku
Oba mora prođoh sam na svoju ruku,
Korint i Aheront, što do pakla ide,
Prođoh i kroz Tenar i klance Elide.
Dođoh i do mora gdje je Ikar pao:
Gdje je Tezej sada, nitko nije znao!
Na čemu se dakle temelji vam nada
Da ćete mu otkrit tragove baš sada?
Kralju, vašem ocu, možda do tog nije,
On se valjda od nas hotimice krije?
Dok za život njegov dršćemo u stravi,
Čeka da se kakva ljepotica javi:
Znamo da junaci vole lijepe žene...

Hipolit

Tezeja poštovat moraš, Teramene!
Odrekao on se mladih pogrešaka,
Spriječila ga ne bi neka smetnja laka.
Ako je i luto, otkad Fedru ljubi,
Svaka suparnica pred Fedrom se gubi!
U potragu za njim mene dužnost vodi,
Gledat ova mjesta oku mi ne godi.

Teramen

Gospodaru, zar vam zbilja nisu mila?
Kad ste bili dijete draga su vam bila.
Od Atene draža bila vam je luka
Od vreve na dvoru hvatala vas muka...
Neko zlo vas sada tjera s ovih mjesta?

Hipolit

Ničeg više nema! Sva mi radost presta,
Jer poslaše bozi u srce domaje
Minosovu kćerku, porod Pasifaje!

Teramen

Shvaćam. Patnja vaša dobro mi je znana:
Vi morate Fedru sretat svakog dana,
Maćehin vam pogled odmah dušu sledi
Upliv njen na oca vašeg mnogo vrijedi.
Ali mržnja njena, nekad tako česta,
Smanjila se sada, gotovo da nestala.
Zar vam može smetat žena umiruća,
Kojoj preminuće posta želja vruća?
Zgrabila je bolest neka tajna Fedru,
(...).

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

22. Zašto se Hipolit stidi? A. jer gubi vrijeme umjesto da traži oca B. jer je odlučio napustiti domovinu C. jer je posumnjao u Teramena D. jer ga je otac napustio	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
23. Na što se odnose podcrtane riječi u sljedećemu stihu? <i>Gledat <u>ova mjesta</u> oku mi ne godi.</i> A. na mjesta atenskoga dvora B. na prostore Trezene C. na Korint i Aheront D. na klance Elide	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
24. Što je od sljedećega iskazano o Teramenu? A. Savjetuje Hipolitu da se prepusti mladenačkim ljubavima. B. Upozorava Hipolita da se mora čuvati Fedrina utjecaja. C. Zabrinut je zbog Tezejevih ljubavnih avantura. D. Sam je bezuspješno tragao za Tezejem.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Henrik Ibsen, *Nora*

Iz predsoblja uđe Helena.

HELENA: Gospodo... *(Šapuće joj nešto i pruža posjetnicu.)*

NORA *(baci pogled na posjetnicu)*: Ah! *(i stavi je u džep).*

RANK: Nešto neugodno?

NORA: Ne, nimalo, samo... moj novi kostim.

RANK: Kako kostim? Pa on je tu.

NORA: Da, taj. Ali jedan drugi koji sam naručila... Torvald ne smije znati...

RANK: A, pa vi to imate veliku tajnu.

NORA: Da, da, otiđite do Torvalda, on je u drugoj sobi i zadržite ga dok...

RANK: Bez brige. Zadržat ću ga. *(Odlazi u Helmerovu sobu.)*

NORA *(Heleni)*: Kažete, čeka u kuhinji?

HELENA: Da, došao je dvorišnim stubama.

NORA: A zar mu niste rekli da sam zauzeta?

HELENA: Jesam, ali nije pomoglo.

NORA: Neće da ode?

HELENA: Neće, želi govoriti s vama.

NORA: Pustite ga onda. Ali tiho. I nikome ništa ne kazujte.

HELENA: Dobro, razumijem... *(Odlazi.)*

NORA: Užas dolazi, unatoč svemu. Ne, ne, ne može... ne smije se to dogoditi.

(Prilazi Helmerovim vratima te ih zaključa.) Helena otvara vrata predsoblja. Ulazi Krogstad.

Nora za njim zatvara vrata. Krogstad je u bundi, ima čizme i šubaru.

Osmi prizor

NORA, KROGSTAD

NORA *(dolazi preda nj)*: Govorite tiho, muž mi je kod kuće.

KROGSTAD: Što smeta?

NORA: Što vi tražite od mene?

KROGSTAD: Jedno objašnjenje.

NORA: Govorite onda brzo.

KROGSTAD: Vi znate da sam dobio otkaz.

NORA: Ja to nisam mogla spriječiti, gospodine Krogstad. Zauzimala sam se koliko sam mogla, ali ništa.

KROGSTAD: Zar vas muž tako malo voli? Dobro zna što vam mogu učiniti, pa ipak se usuđuje...

NORA: Kako možete i pomisliti da on išta zna?

HRV A IK-1 D-S046

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

KROGSTAD: Naravno, to sam i mislio. Ne bi priličilo mome dragom Torvaldu Helmeru da smogne toliko hrabrosti.

NORA: Gospodine Krogstad, želim da govorite s poštovanjem o mome mužu.

KROGSTAD: Dakako, sa svim dužnim poštovanjem.

25. Što je uznemirilo Noru?

- A. to što je Krogstad neprimjereno odjeven
- B. to što joj je Helena donijela posjetnicu
- C. to što joj je Rank postavljao pitanja
- D. to što je Torvald ostao sam u sobi

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

26. Zašto Nora šalje Ranka u Helmerovu sobu?

- A. Zna da se Rank ne osjeća ugodno u društvu Helene.
- B. Zavodi Ranka pretvarajući se da je tajnovita.
- C. Želi neometano razgovarati s Krogstadom.
- D. Boji se da Krogstad ne vidi Ranka.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

27. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljena ironija?

- A. *Nešto neugodno?*
- B. *Užas dolazi, unatoč svemu.*
- C. *Dobro zna što vam mogu učiniti, pa ipak se usuđuje...*
- D. *Ne bi priličilo mome dragom Torvaldu Helmeru da smogne toliko hrabrosti.*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S046

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Albert Camus, *Mit o Sizifu*

Bogovi bijahu osudili Sizifa da bez prestanka kotrlja jednu stijenu do vrha neke planine, odakle se ona vraćala zbog svoje vlastite težine. Oni bijahu držali, sa stanovitim pravom, da nema strašnije kazne od beskorisna i beznadna rada.

Ako je povjerovati Homeru, Sizif bijaše najmudriji i najrazboritiji među smrtnicima. Prema nekom drugom predanju, međutim, on naginjaše razbojništvu. Ja tu ne vidim proturječnosti. Razlikuju se mišljenja o motivima koji su ga koštali toliko da bude beskoristan radnik pakla. Spočitava mu se, prije svega, stanovita nesmotrenost spram bogovima. On je odavao njihove tajne. Eginu, Azopovu¹ kćer, ugrabio je Jupiter. Otac se začudi s njezina nestanka i izjeda se Sizifu. On, koji je znao za otmicu, ponudi Azopu da ga glede toga pouči, pod uvjetom da on dade vodu korintskoj utvrdi. Nebeskim munjama on je pretpostavio blagoslov vode. Stoga je bio osuđen u paklu. Homer nam kazuje, također, da Sizif bijaše okovao Smrt. Pluton² nije uzmogao podnijeti da njegovo carstvo ostane pustim i gluhim. On uputi boga rata da izbavi Smrt iz ruku njezina pobjednika.

Priča se još da je Sizif pred smrt htio nerazborito iskušati ljubav vlastite žene. On joj naredi da njegovo tijelo baci, bez pokopa, nasred javna trga. Sizif se iznova nađe u paklu. I tamo, razgnjevljen poslušnošću koja je tako suprotna ljudskoj ljubavi, on od Plutona iskamči dopuštenje da se iznova vrati na zemlju eda bi kaznio svoju ženu. No, kada je iznova ugledao lice ovoga svijeta, okusio vodu i sunce, toplo kamenje i more, nije se više želio vratiti u paklenu tmicu. Pozivi, srdžbe i opomene ne pomogaoše ništa. Još dosta godina živio je on na krivulji zaljeva, blistava mora i osmijeha zemlje. Potrebna bijaše presuda bogova. Merkur³ siđe uhititi drznika za vrat i, odvajajući ga od njegovih naslada, vrati ga silom u pakao, gdje njegova stijena već bijaše spremna.

¹ Azop – riječni bog

² Pluton – Had, vladar podzemlja

³ Merkur – glasnik bogova

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

28. Što znači sljedeća rečenica? <i>Nebeskim munjama on je pretpostavio blagoslov vode.</i> A. Sizif je mislio da će blagoslovljenom vodom odobrovoljiti bogove. B. Sizif je htio dati ljudima vodu bez obzira na božju kaznu. C. Sizif je pretpostavljao da će bogovi vodom gasiti vatru. D. Sizif je od Jupitera zatražio da blagoslovi vodu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
29. Zašto je Sizif odlučio kazniti svoju ženu? A. jer se suprotstavila njegovu povratku iz pakla B. jer je njegove tajne odala bogovima C. jer je iskušavala njegovu ljubav D. jer je ispunila njegovu želju	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
30. Koji je posljednji Sizifov grijeh? A. Nije se želio vratiti u pakao. B. Nije želio gurati stijenu. C. Kaznio je svoju ženu. D. Ljutio se na bogove.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

I. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

31. U kojima je od sljedećih stihova upotrijebljena antiteza?

- A. *Neko sa svojim bolom ide
Ko s otkritom ranom: svi neka vide.
Drugi ga čvrsto u sebi zgnječi
I ne da mu prijeći u suze i riječi.*
- B. *Duša je strasna u dubini,
ona je zublja u dnu noći;
plačimo, plačimo u tišini,
umrimo, umrimo u samoći.*
- C. *Granitan je pridvor hrama,
Nebo plávī, zvijezde sjaju,
I vidi se tihi mjesec,
Gdje lagano tone gaju.*
- D. *Vjetrina otvara vrata i prozore, kròz kuću duva,
Zidima trese i tamu sve crnju tjera mi ù dòm:*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

32. Koja je od sljedećih stilskih figura upotrijebljena u sljedećoj rečenici?

- Prvo pero hrvatskih krimića vodi nas u još jednu napetu i neizvjesnu avanturu.
- A. elipsa
 - B. eufemizam
 - C. hiperbola
 - D. metonimija

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S046

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

33. U kojoj se lirskoj vrsti zanosno slave životne radosti i ljepota prirode? A. u ditirambu B. u elegiji C. u epigramu D. u odi	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
34. Što izvorno znači pojam <i>tragedija</i>? A. božanska pjesma B. jarčeva pjesma C. posmrtna pjesma D. žalosna pjesma	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
35. Na kojega se antičkoga junaka odnosi podcrtana riječ u sljedećim stihovima? <i>Borbe slavim i <u>muža</u> što prvi sa obala Troje stiže – sudbinom gnan – u Lavinij, na italske žale, stradajuć silno na kòpnu i nà mōru odredbom višnjih koji ga gonjahu tako zbog srdžbe krute Junone;</i> A. na Ahileja B. na Eneju C. na Hektora D. na Odiseja	
36. Koji od sljedećih pjesnika pripada rimskoj antičkoj književnosti? A. Alkej B. Anakreont C. Katul D. Pindar	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

37. U kojemu književnom razdoblju nastaje trubadurska poezija? A. u antici B. u srednjovjekovlju C. u baroku D. u romantizmu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
38. U kojemu se epu prikazuju zgrade španjolskoga narodnog junaka Rodriga Diaza de Bivara? A. u <i>Pjesmi o Nibelunzima</i> B. u <i>Pjesni o Cidu</i> C. u <i>Beowulfu</i> D. u <i>Kalevali</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
39. Koja se od sljedećih rečenica odnosi na Pometa iz komedije Marina Držića <i>Dundo Maroje</i>? A. Bogati je Dubrovčanin razočaran svojim sinom. B. Zaljubljen je u kurtizanu Lauru. C. On je priprosti Marojev sluga. D. On je inteligentan hedonist.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
40. Koji dramski junak izgovara sljedeće rečenice? <i>Daj da vidim (Uzima lubanju.) – Jao, jadni Yorick! – Poznavao sam ga, Horacije.</i> A. Edip B. Hamlet C. Harpagon D. Prometej	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
41. Koje od sljedećih književnih djela pripada istomu rodu kao i <i>Dundo Maroje</i>? A. <i>Ribanje i ribarsko prigovaranje</i> Petra Hektorovića B. <i>Satir iliti divji čovik</i> Matije Antuna Reljkovića C. <i>Dubravka</i> Ivana Gundulića D. <i>Planine</i> Petra Zoranića	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐

HRV A IK-1 D-S046

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

42. U kojemu je književnom razdoblju stvarao Fran Krsto Frankopan? A. u srednjemu vijeku B. u renesansi C. u baroku D. u prosvjetiteljstvu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
43. Na koji se lik odnosi sljedeća rečenica? Nakon brojnih avantura uviđa da, suprotno idealističkomu shvaćanju svojega učitelja, ne živi <i>u najboljem od svih mogućih svjetova</i> te zaključuje kako <i>svatko treba obrađivati vlastiti vrt</i>. A. na Candidea B. na don Quijotea C. na Pečorina D. na Werthera	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
44. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na književno razdoblje romantizma? A. Miješaju se obilježja književnih rodova i ističe se načelo originalnosti. B. Stil je nadređen sadržaju i teme su vezane uz duh katoličke obnove. C. Književnost ima društveno-analitičku ulogu i preslika je stvarnosti. D. Uzor su antički pisci i teži se skladu teme i kompozicije u djelima.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
45. Koja je od sljedećih drama nastala u razdoblju romantizma? A. <i>Gostioničarka Mirandolina</i> B. <i>Nora</i> C. <i>Razbojnici</i> D. <i>Romeo i Julija</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

46. Koji od sljedećih književnih časopisa počinje izlaziti u razdoblju hrvatskoga romantizma? A. <i>Kolo</i> B. <i>Krugovi</i> C. <i>Plamen</i> D. <i>Vijavica</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
47. Zašto Lovro u djelu <i>Prijan Lovro</i> nije uspio u životu? A. jer je bio seoskoga podrijetla B. jer je bio neobrazovan C. jer se odao alkoholu D. jer se odnarodio	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
48. Koje od sljedećih djela pripada poetskomu realizmu? A. <i>Zločin i kazna</i> Fjodora Mihajloviča Dostojevskoga B. <i>Lovčevi zapisi</i> Ivana Sergejeviča Turgenjeva C. <i>Ana Karenjina</i> Lava Nikolajeviča Tolstoja D. <i>Kabanica</i> Nikolaja Vasiljeviča Gogolja	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
49. Koja se od sljedećih rečenica odnosi na junakinju pripovijetke <i>Tena</i> Josipa Kozarca? A. Svojom krhkošću izdvajala se od ostalih djevojaka u selu. B. Izgubila je svoju iznimnu ljepotu zbog zarazne bolesti. C. U djetinjstvu se nije smjela igrati s ostalom djecom. D. Ljubavnik joj je pregrizao grkljan.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

50. Na koji se književni lik odnose sljedeće rečenice?

Djeci bijaše doduše dobar, no često bi ga spopala neka čama, kojoj nije znao uzroka ni imena, a te čame ne bi se mogao otresti za čitava poučavanja. Da smije, najbolje bi bilo, da tada djecu pošlje kući, no to ne ide.

- A. na Alfreda Kamenskoga
- B. na Ivicu Kičmanovića
- C. na Jurja Stipančića
- D. na Đuru Martića

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

51. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na nadrealizam?

- A. Djelovanje umjetnika temeljilo se na pozitivističko-materijalističkim shvaćanjima prema kojima sve pojave treba svesti na njihove prirodne uzroke.
- B. Predstavnici pravca vjeruju u čovjekovu determiniranost nasljeđem i sredinom te u uvođenje znanstvene metode u književnost.
- C. Književnost je nastajala pod utjecajem psihoanalitičke teorije Sigmunda Freuda.
- D. Književnici su veličali civilizaciju strojeva, dinamizma i agresivnosti.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S046

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

52. Tko je pripovjedač u sljedećoj rečenici?

Pomislih da je prošla još jedna mučna nedjelja, da je mama već pokopana, da ću ponovo na posao i da se, sve u svemu, ništa nije promijenilo.

- A. Eugène de Rastignac
- B. Akakije Akakijevič
- C. Gregor Samsa
- D. Mersault

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

53. Tko u romanu *Kiklop* izgovora sljedeće riječi?

– Električno svijetlo... to nije m o j put (...). – Ako ste me htjeli izazvati, Eustahije, tim električnim svijetlom, mogu bar reći da niste pogodili.

- A. don Fernando
- B. Maestro
- C. Melkior
- D. Ugo

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S046

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

54. Na kojega se pjesnika odnosi sljedeća rečenica?

U svojoj jedinoj pjesničkoj zbirci funkcionalno reducira interpunkciju, stvara novi tip stiha, začudni formalni i grafički oblik teksta.

- A. na Antuna Branka Šimića
- B. na Antuna Gustava Matoša
- C. na Dobrišu Cesarića
- D. na Tina Ujevića

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

55. Tko je autor sljedećih stihova?

*Evo me, moj svijete, na raskršću
I tvom i mome
Oprostimo se. – Ti plačeš
Moj križ svejedno gori
Udaljuješ se; bez pozdrava, bez riječi, bez boga
I odlazim prema istoj nepoznatoj zvijezdi*

- A. Ivan Slamnig
- B. Josip Pupačić
- C. Jure Kaštelan
- D. Slavko Mihalić

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S046

01

Hrvatski jezik

II. Hrvatski jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

56. U kojemu je od sljedećih primjera podcrtana riječ pravopisno točna?

- A. početnička pogreška
- B. očajnički postupak
- C. plaćenička vojska
- D. čarobnjački šešir

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

57. Koja je od podcrtanih riječi u sljedećoj rečenici pravopisno točna?

Njegov povjesni roman odlično je ocjenjen u svim kritikama zbog raznolikih pripovjednih postupaka već u prvome djelu romana.

- A. povjesni
- B. ocjenjen
- C. pripovjednih
- D. djelu

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

58. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova? A. Ove godine na Srednjemu Jadranu boravit će više turista nego prošle godine. B. Kad je svrgnut car Romul Augustul, propalo je Zapadno Rimsko Carstvo. C. Na izmaku rimske Antike sveti je Augustin napisao <i>Ispovijesti</i>. D. Posjetili su Baziliku Svetoga Petra u Rimu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
59. U kojoj je od sljedećih riječi provedena palatalizacija? A. kišem B. mičem C. pišem D. siječem	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
60. Koja je glasovna promjena uz jotaciju provedena u riječi <i>hrašće</i>? A. jednačenje po mjestu tvorbe B. jednačenje po zvučnosti C. palatalizacija D. sibilizacija	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
61. U kojemu je primjeru riječ <i>mrak</i> točno naglašena? A. mrák B. mràk C. mrâk D. mräk	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

62. U kojoj je od sljedećih rečenica točan redoslijed zanaglasnica? A. Predikatnomu imenu, da bi se izrekle predikatne kategorije, se dodaju oblici pomoćnoga glagola. B. Pri određivanju tvorbenoga načina bi se trebalo služiti semantičkom analizom složenice. C. Poznati hrvatski leksikograf Ivan Belostenec je pripadao ozaljskomu jezičnom krugu. D. Pomoćni su glagoli u imenskome predikatu bez leksičkoga značenja.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
63. Što je oblikotvorna/gramatička osnova pridjeva <i>sobaričin</i>? A. sobaričin B. sobarič C. sobar D. soba	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
64. Koja je riječ u sljedećoj rečenici u genitivu? Sela su opustjela kad ju je mnoštvo došlo vidjeti kao da su anđela skinuli s oltara. A. sela B. ju C. anđela D. oltara	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
65. U kojemu je od sljedećih primjera točan instrumental jednine? A. muž > mužom B. nos > nose C. plač > plačom D. plašt > plaštem	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

66. U kojoj je od sljedećih rečenica točan superlativ pridjeva? A. Riješio je taj zadatak kao da je najjednostavniji na svijetu. B. Od svih učenika upravo se on isticao kao najvrijedniji. C. Bilo je to najsuhije ljeto u zadnjih nekoliko desetljeća. D. Došli su tamo baš na najvrućiji dan u godini.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
67. Koji je točan oblik glagolskoga priloga glagola <i>vikati</i>? A. viknuvši B. vikajući C. vikavši D. vičući	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
68. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljen točan oblik glagola <i>doprijeti</i>? A. Delmati su unatoč svemu dopirali na sjeverozapad do rijeke Krke. B. Uplašio se kad su radnici doprjeli do njega s oružem u rukama. C. Turci su te godine u svojim osvajanjima doprijeli do Siska. D. Do strica su doprli glasovi o njegovu životu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
69. Koliko je prijedloga u sljedećoj rečenici? Slučajno su se sreli blizu fontane još prije sumraka, prošli pokraj crkve i uputili se prema jezeru koje se nalazi izvan grada. A. tri B. četiri C. pet D. šest	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

70. Koja je sintagma u sljedećoj rečenici rezultat pridruživanja? Zavodnički se nasmiješio, namignuo joj pa izvadio veliku čokoladu i bocu vina. A. zavodnički se nasmiješio B. namignuo joj C. veliku čokoladu D. bocu vina	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
71. Što je predikat u sljedećoj rečenici? U tom trenutku lice joj je bilo zeleno. A. joj je bilo zeleno B. je bilo zeleno C. je bilo D. je	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
72. U kojoj od sljedećih rečenica imenica <i>ljubav</i> ima ulogu atributa? A. Androva se usamljenost pretvorila u život bez ljubavi. B. Najvažnije mu je bilo zadržati ljubav mještana. C. Razgovarali su tako o ljubavi čitavu večer. D. Nesreća nas je uspjela združiti u ljubavi.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
73. Koliko je surečenica u sljedećoj složenoj rečenici? Slušao bi kako pada kamen bačen u bezdan i kako dugo odzvanja njegovo odskakivanje o stijene i drhtalo mu srce na mukle zvukove dok ne bi utihli zadnjim padom koji se rasprostro kao zvuk srebrnika. A. šest B. sedam C. osam D. devet	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

74. Koja je od sljedećih rečenica zavisnosložena namjerna rečenica? A. Zna se da se za istinu treba boriti. B. Voljeli su ga jer je govorio istinu. C. Doputovao je samo radi istine. D. Borio se da otkrije istinu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
75. Koja je od sljedećih rečenica gramatički točna? A. S obzirom na to da je Ivo omiljen u selu, susjedi su ga rado posjećivali. B. Dobro smo opskrbljeni lijekovima obuhvaćenih osnovnom listom. C. Nismo stigli pregledati poruke zato jer nije bilo vremena. D. Ni u kojem slučaju nije lijepo lagati svoje roditelje.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
76. Koja je od sljedećih riječi hiponim riječi <i>interpunkcija</i>? A. kratica B. pravopis C. rečenica D. upitnik	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
77. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ u skladu s normama hrvatskoga standardnog jezika? A. <u>Zločin i kazna</u> ima obilježja kriminalnoga romana. B. Do <u>daljnjega</u> sve ostaje kako je i bilo. C. Svi su <u>matrijali</u> bili dovršeni. D. Ti si <u>vjerovatno</u> u pravu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
78. Koja je od sljedećih tvorenica nastala prefiksarno-sufiksnom tvorbom? A. neravnopravnost B. basnopisac C. podnaslov D. narukvica	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

79. Koja je od sljedećih sintagma pleonazam? A. pokrenuti inicijativu B. pokrenuti časopis C. pokrenuti posao D. pokrenuti vozilo	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
80. Na koji se tekst odnosi sljedeća rečenica? Taj tekst na latinskome jeziku iz 852. godine najstarija je isprava hrvatske povijesti. A. na <i>Ljetopis popa Dukljanina</i> B. na <i>Trpimirovu darovnicu</i> C. na <i>Bašćansku ploču</i> D. na <i>Poljički statut</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S046 01	

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Prvi polazni tekst

Tin Ujević, *Igračka vjetrova*

Pati bez suze, živi bez psovke,
i budi mirno nesretan.

Tašte su suze, a jadikovke
ublažit neće gorki san.

Podaj se pjanom vjetru života,
pa nek te vije bilo kud;
pusti ko listak neka te mota
u ludi polet vihor lud.

Leti ko lišće što vir ga vije,
za let si, dušo, stvorena;
za zemlju nije, za pokoj nije
cvijet što nema korijena.

Drugi polazni tekst

Tin Ujević, *Dva puta jao*

Moj život! Ne govorite mi o njemu kako je jadan, kukavan, neispavan, sav pogažen i pogružen, dostojan stida i prezira. Kada bih još uvijek znao grčki – vidite li, i to sam zaboravio! – naveo bih za naslovni list tragedije moga života onaj koji počinje: *io, io, papapai*, dakle: jao, jao, kuku meni. Kako bi samo lijepo bilo slobodno stupati po poljima, trčati, plivati, veseliti se bez zapreke! Ali od svega toga ništa. Koliko sam puta pomislio o srećnome danu kada mi poderane cipele neće ranjavati nogu, kada ću imati na sebi sasvim čisto rublje, kada u džepovima neću morati da vucarim sve nekakve otrcane knjižice i masne bilješke. Kako bih se napokon osjetio blaženim veslaajući po jezercima zaokruženim baršunastim gajevima! Nego život me evo tako spleo, uništio, šatro, nije mi dao nikakve slobode ni ljubavi, i sapeo me kao kliještima među dva prokleta kukavna epigrama. Koliko sada vidim kako smo lično nemoćni (pred Augijasovim štalama¹), mi mali pjesnici i sanjari, i kako smo osuđeni da budemo igračkom vjetrova i žrtvom svih moćnih i lukavih. Što ima lijepa da se sačuva od moje uspomene? – Samo moje suze i moje molitve, jer su barem one bile čiste. Ali je na tijelo i na dušu teško, po onoj riječi, pogledati bez pečali² i gađenja. Jer sve evo biva rana, modrica, čir, stigma, gnoj i brazgotina. Jao, jao, jao.

¹ Augijasove štale – simbol velike prljavštine i neurednosti

² pečal – tuga, nevolja, jad

Smjernice

- Predstavite stvaralaštvo Tina Ujevića u kontekstu vremena u kojemu je stvarao.
- Predstavite tematska i stilska obilježja Ujevićeva pjesništva te ih povežite s konkretnim pjesmama i/ili zbirkama.
- Usporedite polazne tekstove na sadržajnoj i stilskoj razini.
- Protumačite univerzalnost tematike polaznih tekstova i povežite ih s djelima slične tematike.
- Obrazložite svoje tvrdnje.